

2003-03-31

Synpunkter på förslag om inrättande av en europeisk nät- och informationssäkerhetsbyrå

(EUN2003/560/ITFoU)

Stiftelsen för Internetinfrastruktur (IIS) har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerade förslag.

IIS vill inledningsvis framhålla att en uttalad och samlad strategi för sårbarhets- och säkerhetsaspekterna på nät- och informationssystem på europeisk nivå är mycket välkommen.

Utvecklingen på området elektronisk kommunikation sker bäst i harmoni med omvärlden och ett omfattande samarbete inom Europa är därför nödvändigt. Medlemsstaterna har kommit olika långt och har lagt tonvikt vid olika aspekter på området. Det skulle också innebära ett nytt perspektiv på området nät- och informationssäkerhet om en harmonisering av medlemsstaternas insatser kan genomföras med byrån som bas.

Det finns en lång rad föreningar, grupper, företag och forskare i Europa som arbetar med nät- och informationssäkerhet. Ett ansevärt antal myndigheter inom respektive medlemsstat har viktiga uppgifter och god kompetens – var och en inom sitt speciella ansvarsområde.

IIS instämmer i att den europeiska gemenskapen skulle gynnas av ett ökat samarbete mellan medlemsstaterna för att uppnå en tillfredsställande säkerhetsnivå i alla medlemsstater. Som kommissionen konstaterar har medlemsstaterna kommit olika långt i sitt säkerhetsarbete, kanske främst på grund av att omfattningen av användningen av elektroniska tjänster varierar mellan medlemsstaterna. För ett konsekvent genomförande av informationssamhället inom gemenskapen krävs gemensamma åtgärder. Exempel på sådana åtgärder är bl.a. utveckling av gemensamma standarder, gemensamma certifieringskriterier och gemensamma säkerhetslösningar men också formulering av indikatorer mot vilka de olika medlemsländernas nät- och informationssäkerhetsarbete kan värderas. Det är **enligt IIS mening** ett centralt behov för enskilda, för företag och för offentlig förvaltning inom gemenskapens hela territorium.

Byråns syfte

I takt med att våra system blir allt mindre autonoma, alltmer distribuerade och integrerade med verksamheten så ökar också behovet av samordning. Det är **enligt IIS uppfattning** hög tid att dra nytta av det arbete som redan utförts inom EU och påbörja det faktiska genomförandet av åtgärder. Utvecklingen inom området elektronisk kommunikation har gått mycket snabbt, och allt talar för att utvecklingstakten i vart fall inte kommer att avta.

2003-03-31

IIS ställer sig bakom att det övergripande syftet med byrån ska vara att i Europa skapa en gemensam förståelse av informationssamhällets problem och att det är nödvändigt att säkra tillgången till och säkerheten i nät och informationssystem inom EU. Det är emellertid också nödvändigt att säkra denna tillgång inom respektive medlemsstat. **Enligt IIS** bör förslaget därför inte enbart ta sikte på den inre marknaden och transeuropeiska nät. Säkerhetsfrågor som inte självklart hör samman med den inre marknaden riskerar annars att bli åsidosatta.

IIS framhåller att i en ökad internationell konkurrens blir effektiv informationshantering av allt större betydelse för ekonomisk tillväxt och för den allmänna utvecklingen av levnadsstandarderna.

Byråns arbetsuppgifter

Ur ett europeiskt perspektiv finns **enligt IIS** några frågor som kan uppfattas som problematiska, nämligen att:

- Det saknas tillförlitliga lösningar för användarna på marknaden
- Det finns interoperabilitetsproblem mellan de lösningar som nu existerar
- Det har så här långt varit en låg nivå på samordningsansträngningarna inom EU

Det är **enligt IIS** angeläget att byrån har en rådgivande och samordnande funktion och även ansvarar för insamling och analys av data om informationssäkerhet. **Enligt IIS kan** byrån också medverka till en samordning och samarbete mellan nationella organisationer för incidenthantering. **IIS vill betona** att byrån bör tjäna som kompetenscentrum inte bara när det gäller tekniska säkerhetsfrågor, utan i än högre grad vad gäller olika administrativa och organisatoriska säkerhetsfrågor, vilka **enligt IIS uppfattning** utgör en väsentligt större del av det förebyggande säkerhetsarbetet än de tekniska åtgärderna. Begreppet ”nät- och informationssäkerhet” och hur det förhåller sig till informationssäkerhet så som det traditionellt brukar definieras kräver ytterligare belysning, som dock kan överlåtas till byrån att reda ut.

Såsom också påpekas i förslaget uppstår hela tiden nya svagheter i komponenter och nya hot mot nätverk och informationssystem. **Enligt IIS** borde det vara en viktig uppgift för byrån att agera som en överordnad kravställare mot leverantörer av utrustningar och programvaror i syfte att motverka de negativa konsekvenserna av dessa svagheter och hot.

IIS anser att det är orealistiskt att tro att alla användare kommer att bli mycket intresserade av säkerhetsfrågor generellt, och framför allt att alla användare ska bli så intresserade att de lär sig utföra komplexa säkerhetsfrämjande åtgärder själva. Faktum är att de flesta användare aldrig kommer att engagera sig tillräckligt mycket för att vilja konfigurera annat än mycket enkla säkerhetsfunktioner i den egna datorn.

Det finns därför **enligt IIS uppfattning** ett stort behov av rekommendationer för hur programvaror och system ska vara beskaffade vid leverans. Dessa rekommendationer bör

2003-03-31

också innehålla anvisningar för hur olika funktioner bör användas. Det behövs t.ex. en beskrivning av en standardmiljö för bl.a. hushållens Internetkommunikation med syfte att påvisa och åtgärda säkerhetsfrågorna. Vidare behövs allmän kunskap om risker och skydd som tillsammans med ändamålsenliga verktyg ger användare stöd för att säkra upp systemen, och tillåter en bibehållen säkerhetsnivå. Till denna del utgör standardiseringsarbete ett viktigt inslag **enligt IIS mening**.

Enligt IIS bör det också kunna lämnas en möjlighet för byrån att själv ta initiativ till och föreslå för kommissionen nya uppgifter inom nät- och informationssäkerhetsområdet för att hålla jämna steg med den tekniska och samhälleliga utvecklingen. Den kompetens som byrån kommer att besitta bör göra det möjligt för byrån att också utgöra en katalysator för nya områden.

I förslaget betonas att säkerhet också är en politisk fråga. Av det skälet **anser IIS** att byrån också bör ha mandat att göra auktoritativa bedömningar av möjliga hot och deras säkerhetspolitiska, näringspolitiska och utrikespolitiska betydelse inom EU, med målsättningen att bidra till nationell informationsmässig integritet. Informationssäkerhet är så mycket mer och så mycket viktigare än de tekniska lösningarna.

Frågor om nät- och informationssäkerhet behöver också bli en naturlig del av vardagen för den uppväxande generationen. Byrån bör **enligt IIS** därför åläggas ett särskilt ansvar för råd och förebyggande verksamhet riktad till barn och ungdomar.

Byråns organisation

IIS instämmer i ställningstagandet att den organisatoriska strukturen bör underlätta ett deltagande av de olika intressenterna, att den bör präglas av öppenhet och vara ansvarig inför de demokratiska institutionerna. **IIS stödjer** också förslaget att låta företrädare för konsument- och näringslivsintressen ta plats i byråns styrelse.

IIS ser emellertid inte några rimliga skäl till att undanta dessa företrädare från att utöva rösträtt – i synnerhet inte som även dessa ledamöter enligt förslaget skall utses av rådet. En bred representation från olika aktörer och intressenter i styrelse, rådgivande nämnd och arbetsuppgifter bör borga för en sakkunnig och heltäckande bedömning i olika frågor.

En avgörande faktor för byråns möjligheter att påverka utvecklingen är **enligt IIS mening** den legitimitet som byrån kan skapa för sin verksamhet. Det existerar alltid en viss risk för att representativa styrelseorgan i första hand fungerar som ”gate keepers” för den representerade organisationen. Det är därför viktigt **anser IIS** att byrån kan finna arbetsformer så att genuina säkerhetsintressen blir tongivande på ett sådant sätt att byrån kan bli en verklig resurs i det internationella samarbetet.

2003-03-31

Finansiella bestämmelser

När det gäller byråns finansiella villkor är det **enligt IIS** viktigt att klargöra att byråns arbete och finansiella ställning inte förutsätter eventuella bidrag från tredje land som deltar i byråns arbete. Byrån måste alltså ses som en viktig gemensam resurs och finansieras över kommissionen.

Rättslig grund för förslaget

IIS har inga konkreta synpunkter på denna del av förslaget. **IIS vill dock peka på** att medlemsstaternas inflytande och näringslivets möjligheter att samarbeta med byrån ytterligare bör förtydligas och konkretiseras.

Slutbestämmelser

IIS instämmer i kommissionens bedömning att det är lämpligt att efter tre år inleda en utvärdering av om den föreslagna institutionella lösningen är den mest ändamålsenliga för att hantera nät- och informationssäkerhet och användarnas tilltro och tillit till och informationssamhällets användning, teknik och infrastruktur.

Utöver de kriterier som kommissionen uppställt i 3.8.2 gällande byråns säte **anser IIS** att det är väsentligt att byrån placeras så att den får verka i en omedelbar omgivning som kännetecknas av följande egenskaper:

- Att det finns en väl utbyggd IT-infrastruktur med hög överföringskapacitet
- Att den offentliga förvaltningens tjänster över nätet är väl utbyggda
- Att elektroniska affärer är ett normalt inslag i för näringslivet och konsumenterna, samt
- Att användarkollektivet i vid mening utgör vana användare, med starka inslag av "early adopters".

Skälet till detta är **enligt IIS uppfattning** att byråns uppgifter förutsätter en nära kontakt med forskning inom området, men även kontakt med den praktiska problemlösning som en väl utbyggd miljö med "test beds" kan erbjuda. Närheten till utvecklingsarbetet i en sådan miljö torde **enligt IIS uppfattning** vara av avgörande betydelse för byråns möjlighet att bidra till det normativa arbete som bör vara ett viktigt inslag i verksamheten.

Östen Frånberg
ordförande